

Міністерство освіти і науки України
Полтавська обласна державна адміністрація
Полтавський державний аграрний університет
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Рада молодих вчених Полтавського державного аграрного університету

***VIII Всеукраїнська науково-практична конференція
молодих вчених***

***«Наукове забезпечення розвитку національної економіки:
досягнення теорії та проблеми практики»***

**28 жовтня 2021 року
м. Полтава**

Редакційна колегія:

Аранчій Валентина – кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавського державного аграрного університету.

Дорогань-Писаренко Людмила – кандидат економічних наук, професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету.

Чумак Валентина – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету, професор кафедри.

Зоря Олексій – доктор економічних наук, доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Безкровний Олександр – кандидат економічних наук, доцент, заступник декана факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Зоря Світлана – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, голова Ради молодих вчених Полтавського державного аграрного університету.

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 28 жовтня 2021 року). Полтава, 2021. 143 с.

У збірнику надруковані матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Конференція проведена у рамках виконання науково-дослідної теми Полтавського державного аграрного університету «Концепція інвестиційного й фінансово-кредитного забезпечення техніко-технологічного оновлення і розвитку аграрного виробництва як складової продовольчої та економічної безпеки» (номер державної реєстрації 0120U105469). Відповідальність за зміст і редакцію наукових праць несуть їх автори. Для здобувачів вищої освіти та молодих вчених закладів вищої освіти.

Посвідчення про реєстрацію в УкрІНТЕІ № 176 від 18.02.2021 р.

© Колектив авторів, 2021 рік

<p>Іван Чижевський, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Аліна Зигаленко, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Світлана Зоря, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, КОРИСТУВАЧІ ТА ЦІЛІ АНАЛІЗУ .....</p>	121
<p>Валентина Чумак, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування; Анна Стрілець, здобувач вищої освіти СВО Магістр Полтавський державний аграрний університет РЕЗЕРВИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ .....</p>	122
<p>Олександр Шаповал, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Владислава Реута, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Світлана Зоря, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ .....</p>	124
<p>Владислав Шевченко, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Юлія Дудник, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Світлана Зоря, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет МЕНЕДЖМЕНТ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ЗАХОДИ ТА ОБ'ЄКТИ .....</p>	127
<p>Аліна Яременко, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Яна Дроботя, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет РИЗИК ЗНИЖЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ .....</p>	128
<p>Євгенія Яцик, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Вікторія Ільченко, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Світлана Зоря, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА .....</p>	130

Основна процедура, яка дозволить запобігти банкрутству підприємства, відновити його платоспроможність, розрахуватися з кредиторами й забезпечити надалі сталу прибуткову діяльність суб'єкта підприємництва є санація. Санаційні заходи спрямовані на оздоровлення фінансового стану боржника, та у той же час й виконання частково або у певному обсязі вимог кредиторів через механізм кредитування, реструктуризацію підприємства, боргів і капіталу, а також при необхідності зміну організаційно-правової та виробничої структури суб'єкта підприємництва [4].

Таким чином, вчасне виявлення наближення кризового стану підприємства, його облік та аналіз можуть дозволити попередити неплатоспроможність суб'єкта підприємництва на ранніх етапах, ще до розпочатку справи з процедур банкрутства.

Література:

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінанси підприємств : навч. посіб. Полтава : РВ ПДАА, 2018. 350 с.

2. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 13.10.2021).

3. Рогальська Н. Г. Банкрутство і фінансова санація підприємств : опорний конспект лекцій. Херсон : ХНТУ, 2007. 58 с.

4. Проведення санації підприємства. Liga 360 : веб-сайт. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/DG090898> (дата звернення: 13.10.2021).

**Максим Телятник, здобувач вищої освіти СВО Магістр;
Яна Дроботя, к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет**

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ЯК ІНДИКАТОР СТАБІЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Одним із важливих напрямів забезпечення стабільності діяльності комерційних банків є оцінка достатності й відповідності власного капіталу темпам зростання активів банку та нормативним вимогам регулюючих органів. Достатній власний капітал виступає важливим фактором ефективної діяльності банку шляхом забезпечення його платоспроможності та фінансової стійкості. Проблематика достатності капіталу залишається актуальною і через те, що банкам вигідно зменшувати власний капітал з метою підвищення рентабельності і прибутковості, однак НБУ вимагає збільшувати частку власних фінансових ресурсів для мінімізації ризиків, що спричиняє потребу балансування між інтересами банку та вимогами НБУ при розрахунку необхідного рівня капіталу банківських установ.

Питанням забезпечення достатності власного капіталу банків займалися такі відомі вчені, як: О. М. Гайдаржийська, В. І. Грушка, С. М. Лаптева, А. Ю. Маслова, О. М. Мусієнко, Ю. І. Скулиш, Т. Г. Щепіна та інші.

Достатність власного капіталу – певний рівень власного капіталу, за якого банківська установа спроможна своєчасно і в повному обсязі відповісти за своїми зобов'язаннями. Базельський комітет з питань банківського нагляду як регуляторний орган, визнаний міжнародною банківською спільнотою, на постійній основі розробляє та оновлює стандарти зі встановлення достатності банківського капіталу з урахуванням ризику, а також затверджує регулятивний капітал банку [5]. Регулятивний капітал – сукупність основного та додаткового капіталів, складові яких визначаються Законом України «Про банки та банківську діяльність» та нормативно-правовими актами НБУ [2]. На рис. 1 наведено складові основного та додаткового капіталів банку.

Рис. 1. Складові регулятивного капіталу банку

Джерело: узагальнено автором на основі [2, 3]

В Україні НБУ проводить контроль за достатністю власного капіталу через систему превентивних та протекційних заходів. Основною групою превентивних заходів банківського нагляду є економічні нормативи – показники, встановлені НБУ з метою регулювання банківської діяльності на основі безвізного нагляду для здійснення моніторингу діяльності окремих банків і банківської системи в цілому [2]. За допомогою даних табл. 1 проаналізуємо рівень достатності власного капіталу АТ «Полтава-банк» за 2018-2020 рр.

Аналіз даних табл. 1 показав, що регулятивний капітал АТ «Полтава-банк» за 2018-2020 рр. відповідає нормативному значенню, при цьому за період дослідження він збільшився на 79 млн грн, або на 14,1 %, що призвело до

зростання показників адекватності регулятивного капіталу з 25,6 % до 30,4 %, а основного – з 13,2 % до 22,8 %. Це означає, що на кінець 2020 р. банк спроможний погасити 30,4 % та 22,8 % зобов'язань за рахунок відповідно регулятивного та основного капіталу.

Таблиця 1

Аналіз достатності капіталу АТ «Полтава-банк» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміни 2020 р. до 2018 р. (+,-)	
				сума, млн грн	2020 р. у % до 2018 р.
Регулятивний капітал (Н1), млн грн	559,4	628,2	638,4	79,0	14,1
Основний капітал, млн грн	391,1	438,3	511,5	120,4	30,8
Додатковий капітал, млн грн	168,3	189,9	126,9	-41,4	-24,6
Адекватність регулятивного капіталу, %	25,6	26,8	30,4	4,8	13,5
Адекватність основного капіталу, %	13,2	15,7	22,8	9,6	41,4

Джерело: розраховано автором на основі [1]

Отже, достатність власного капіталу – запорука стабільності банківських установ. Чим вищий власний капітал банку, тим банк стійкіший відносно втрат і більшою мірою здатний здійснювати активні операції, в тому числі в періоди економічної кризи в країні, а це сприятиме зростанню довіри до банку та банківської системи в цілому. Процеси капіталізації банківської системи України перебувають під контролем НБУ, який повинен підвищувати рівень капіталу відповідно до зростання обсягів банківських операцій та ризиків, притаманних діяльності банку.

Література:

1. Офіційний сайт АТ «Полтава-банк». URL: <https://poltavabank.com/finansova-zvitnist/> (дата звернення: 16.10.2021).
2. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 05.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 16.10.2021).
3. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Інструкція від 28.08.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (дата звернення: 16.10.2021).
4. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 16.10.2021).
5. Сова О. Ю. Роль достатності капіталу банків у зміцненні банківського нагляду. *Вчені записки Університету «КРОК»*. № 3(55), 2019. С. 48–55.